

V posledných rokoch ma začalo zaujímať staroveké podsvetie. Také podsvetie, ako ho chápali všetky staroveké kultúry od Sumerčanov až po Grékov. Teda takisto podsvetie Babylončanov, Egyptanov, Izraelčanov a ostatných starovekých národov. Tieto národy aj keď rozprávali inými jazykmi, či verili v iných bohov a žili od seba viac ako 3000 rokov, mali o podsvetí jednu a tú istú predstavu:

Je to miesto tieňov a nulovej nádeje. Kto zomrel, dostal sa do podsvetia a ostal z neho už iba tieň. Teda v preklade človek neskutočne slabý, so svalmi, ktoré ho ledva udržali aby vôbec stál. Tento človek bol stále hladný a smädný. A okrem toho tam nebola žiadna zábava. Ustavičná tma, ktorú len raz za mesiac na chvíľu osvetlil mesiac keď bol v splne. Mŕtvi ľudia sa medzi sebou nerozprávali, na to nemali žiadnu fyzickú silu. Väčšinou len stáli na mieste. A čakali, že ich príbuzní tam hore im raz za čas, najlepšie každý deň, pošlú nejakú tú vodu a kúsok chleba.

Ak na niekoho príbuzní zabudli, mŕtvy to nevydržali a prišiel ich v noci strašiť. A strašil ich dovtedy, kým sa príbuzní nespamätali a neobnovili „dodávky“ vody a jedla aspoň raz za mesiac.

V podsvetí bol život smutný. Preto nikto nechcel aby zomrel mladý. Lebo potom už nasledovalo len toto smutné podsvetie.

Staroveké národy neverili, že sa niektorý človek môže dostať do neba, pretože v nebi sídlili len bohovia, ani neverili na peklo, pretože podsvetie bolo už dostatočným miestom smútku.

Žiť znamenalo všetko a žiť dlho bolo požehnaním od bohov. Zabezpečiť si počas života potomka, ktorý by sa staral o hrob mŕtveho predka bolo tak dôležité ako dýchať.

Pravidelný prísun vody a jedla do podsvetia. Alebo ešte väčšie utrpenie. Vyber si...

A tak keď v druhom čítaní mal sv. Ján víziu o Ježišovi Kristovi, ktorý mu hovorí, že on drží v ruke kľúč od smrti a od podsvetia, pre nás to znejie ako veta. Pre staroveké národy to však bola bomba. Za 3000 rokov existencie všetkých starovekých národov o sebe nikto netvrdil, že drží od podsvetia kľúč a teda, že podsvetie sa môže vyprázdniť a niekto môže z neho odísť.

Priznám sa, že toto staroveké podsvetie ma začalo fascinovať. Prečo tieto národy verili takejto predstave? Načo im bola? Ved' skončiť ako smutná a slabá podzemná mŕtvola, odkázaná na pomoc ostatných ľudí, bola strašná predstava. Bez nejakej nádeje. Lenže pokúšam sa ich chápať: ich svet bol svetom strachu z bohov, z ich konania. Kedy sa zasa ich boh zle vyspí, kedy sa za nejakú hlúposť nahnevá. Celý život sa zúžil na to, aby nikto nevyviedol nejakú hlúposť za ktorú by prišiel boží trest. Žilo sa v harmónii, ktorá bola tvorená nie kvôli dobrému životu, ale kvôli strachu, aby sa nič zlé nestalo. A aj mŕtvolý v podsvetí stáli ticho, tak ticho ako len mohli, aby ani oni z podsvetia nevzbudili boží hnev.

Aká strašná predstava o tom, že bohovia sú pomstychtiví...Že dokážu ublížiť, keď sa im niečo znepáči.

Presne takto si však bohužiaľ predstavujem ľudí, ktorí žijú v spoločnosti, ktorá ich neustále kontroluje a trestá a aj za to najmenšie previnenie. Predstavujem si mnohých Rómov, ktorí zažívajú podozrenie, že sú zloději. Vidím stále a stále ľudí, ktorí si chytia vrecky na nohaviciach, keď okolo nich ide Róm. Takisto som zažil tisíckrát, že keď sa Róm hlási do práce, na jeho miesto zoberú iného, pretože panuje podozrenie, že Róm predstavuje nebezpečenstvo. Musia žiť v ustavičnom strachu, kto sa zasa na nich nahnevá a často robia všetko pre to, aby udržali navonok harmóniu. Čo sa týka nádeje, neviem o žiadnej veľkej, ktorú si dokážu predstaviť, že raz v našej spoločnosti dostanú. Mnohí mi hovoria, že im je jedno, keď ich deti nemajú v škole dobré známky. Ich argument je tento: „Načo by dobre študovali, aj tak ich do práce nezoberú.“ Čo je omnoho horšie a ponižujúce, starí ľudia, ktorým sa v spoločnosti zo zásady vyká, zažívajú, že starým Rómom sa tyká. Oni asi nie sú ľudia.

Zdá sa, že Rómovia žijú v podsvetí. V očiach ľudí sú nebezpeční zloději, sú slabí pre prácu, sú to len tiene. A od štátu dostanú slabú sociálnu podporu, asi tak vo výške kúska chleba a vody, asi toľko, koľko príbuzní dali svojim predkom v starovekom svete.

Nevidím rozdiel medzi životom Rómov a životom v strachu a následného podsvetia národov starovekého sveta.

Akoby Syn človeka v druhom čítaní, ktorý drží v rukách kľúč od podsvetia, teda drží kľúč nádeje, dostal takú stopku: „Stoj, ku Rómom nechod'. Oni si tvoj kľúč nezaslúžia!“

Myslíte si, že toto nášho Boha zastaví? Že on neprejde cez takto postavený múr, ktorý sa mu vytvorí?

Mám presne opačný pocit. Myslím si, že Ježiš Kristus prišiel už dávno aj so svojím kľúčom nádeje do srdca mnohých Rómov a bohužiaľ nemohol prísť ku iným, ktorí nepostavili v skutočnosti múr Rómom, ale sebe, okolo svojho srdca.

Róm, ktorý uverí v Krista má v sebe veľkú nádej a ďaleko od neho je myslenie na nejaký život ako tieň. Možno ho spoločnosť tak vidí a sa ho stále bojí. V Božích očiach je to však inak: je v strede diania, je v strede života. V Božích očiach je človekom, ktorý má svoju veľkú dôstojnosť a preto Róm, ktorý pozná Boha, Boha miluje. Nebojí sa Boha, naozaj nie, ako sa to často deje u ľudí, ktorí sa žiaľ boja svojho rómskeho brata a svojej sestry v kresťanskej viere.

Kto miluje Boha celým svojím srdcom dáva radosť a nádej druhým. Kto miluje Boha, dokáže na vlastné oči vidieť ako môže byť nádej opojná. Stačí zatvoriť oči, vložiť sa do Božích rúk a snívať. A preto vás prosím, pozrime sa na Krista a zoberme si od neho kľúč od podsvetia, zoberme si od neho kľúč nádeje. Lebo keď som medzi ľuďmi, ktorí takto milujú Boha, ja osobne pijem nádej plnými dúškami...